

דברי תורה

מאת נ"ק מרן אדמו"ר שליט"א שנאמרו שבת פרשת וישלח תשע"ז לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון תתקמ"ט

בסעודה שלישית

שמורים הוא. אבל היכא דשכיח היזקא לא סמכינן אניסא ע"ש. ולכן תלמידי חכמים שמתקנאין בהם המזיקין הוי כשכיחא היזקא, ואין להם לצאת גם אז יחידי. ושפיר מיושב קושיית התוס', דאין הכי נמי דגם שאר בני אדם אין להם לצאת בלילה, אבל בליל שמורים הם מותרים. אבל תלמיד חכם לא יצא יחידי בשום לילה, גם כאשר הוא ליל שמורים, דהרי יעקב יצא בליל פסח, ובסופו ויאבק איש עמו. [והא דהתוס' לא תירצו כן, כי יש אומרים שהיה זאת בפסח, אבל לא בליל א' דפסח, דהא הפחדת ארמי באמש ליל פסח, ולכל הפחות עברו מאז החלום שני לילות וכמבואר בקרא. ובסדר הדורות (ב"א ר"ה) כתב בשם המקובלים שהיה בט' באב ע"ש. ועיין במגדים חדשים בפרשתנו. ובתפארת יהונתן בפרשתנו (עה"פ ויקחם) כתב שהיה ביום הכיפורים ע"ש].

*

ובזה יובן גם מה שחזר יעקב אז על פכים קטנים, כי ידועים דברי הרמב"ן (בריש פרשתנו) כי מעשה אבות סימן לבנים, ויעקב אבינו הדריך בזה דרך לדורותיו אחריו. והנה ביציאת מצרים כתיב (שמות יב-ל) וינצלו את מצרים, עשאוה כמצודה שאין בה דגן (ברכות ט:), והיינו שנטלו ממצרים כל הדברים החשובים. והתכלית היה, והוצאתי אתכם מתחת סבלות מצרים וגו' והבאתי אתכם אל הארץ (שמות ו-ו), והיינו שממצרים יכנסו תיכף לארץ ישראל, לולא חטא המרגלים שגרמו להשאר במדבר ארבעים שנה. וכיון שהיה זה ליל פסח, על כן עשה בזה יעקב סימן לדורות לנצל את מצרים. והוא דמבואר בחזקוני, ויעבור את מעבר יבק, שהוא הירדן ע"ש. ואם כן כאשר עשה עצמו יעקב גשר, נוטל מכאן ומניח כאן (רש"י), הרי נטל החפצים מעבר לירדן שהוא חוץ לארץ, והעבירם את הירדן להכניסם

ויותר יעקב לבדו ויאבק איש עמו עד עלות השחר (לב-כה). בגמרא (חולין צא.) אמר רבי אלעזר שנשתייר על פכין קטנים [דכל כלים החשובים ומקנה כבר העבירן את נחל יבק, כדכתיב לעיל מיניה ויעבר את כל אשר לו, והוא נשאר על פכין קטנים שלא הספיק להעביר וחשכה לו], מכאן לצדיקים שחביב עליהם ממונם יותר מגופם, וכל כך למה, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל. ויאבק איש עמו עד עלות השחר [שמע מינה לא ניתנה רשות למזיק להזיק ביום לפיכך לא הוצרך שמירה], אמר רבי יצחק מכאן לתלמיד חכם שלא יצא יחידי בלילה [שהרי יעקב נשאר יחידי והזקק ע"כ].

ובתוס' (שם ד"ה מכאן) כתבו, אומר רבינו תם דדוקא נקט תלמיד חכם משום דמזיקין מתקנאים בהם, כדאמרינן (ברכות נד.) ג' צריכין שימור, מלך ותלמיד חכם וחתן. והא דאמרן בריש פסחים (דף ב.) לעולם יכנס אדם בכי טוב כו', דמשמע כל אדם מדלא נקט תלמיד חכם, התם מיירי ברחוק מן העיר מפני המכשולות והליסטים ע"כ.

ונראה עוד דהנה (בפיוט לפסח, אז רוב נסים) כתוב, וישר ישראל לא-ל ויוכל לו לילה, ויהי בחצי הלילה. הרי דלילה זה היה ליל פסח. והנה על לילה זה נאמר (שמות יב-מב) ליל שמורים לכל בני ישראל לדורותם, ודרשו חז"ל (ראש השנה יא:) לילה המשומר ובא מן המזיקין ע"ש. וכן אמרו (פסחים קט:) דתקנו רבנן ארבע כוסות לליל פסח, ולא חששו לזוגות, דהוא ליל המשומר מן המזיקין ע"ש. ולכן לא חשש יעקב לצאת יחידי, כיון דהיה ליל פסח, שמשומר מן המזיקין.

אמנם מבואר במגן אברהם (או"ח סימן תפ"א סק"ב) בשם המהרי"ל דאין נועלין הבית בליל פסח, כי ליל

לארץ ישראל. ולכן לא רצה להשאיר שם אפילו פנים קטנים, כדי להיות סימן לבניו על וינצלו את מצרים.

*

ובזה מובן גם כן מה שלא קיבל עשו אז דברי המלאכים, ובאנו אל אחיך אל עשו, וגם הולך לקראתך וארבע מאות איש עמו (לב-ז). דהנה מבואר באור החיים הק' (לב-ד) וישלח יעקב מלאכים לפניו, כי המלאכים כל העולם כארבע אמותם, וגם כשהם עומדים לפניו הם עושים שליחותם אל עשו אחיו, כי לא יצטרכו ללכת, אלא יחזרו פניהם וידברו עם עשו ע"כ. ואם כן שליחת המלאכים אל עשו היה בערב פסח. [וכן מבואר ביד דוד בפרשתנו], אשר ביום זה עצמו שלחו יצחק לצוד ציד, ויעקב רימה אותו לקבל בלילה הברכות, ולכן באותו יום היה בוער כעסו של עשו ליעקב ביתר שאת, והלך לקראתו עם ארבע מאות איש להורגו. והתורה הקדושה רוצה להשמיענו, כי ברצות ה' דרכי איש גם אויביו ישלים אתו (משלי טו-ז), ובאותו יום שהערים ממנו הברכות, בא שרו של עשו ויברך אותו שם, שהודה לו על הברכות (רש"י).

*

ובהיות שליל זה הוא ליל שמורים, על כן הגם שנאבק עם יעקב שר אש, מכל מקום לא הוזק יעקב, וירא כי לא יכול לו. ולא עוד אלא שהודה לו על הברכות. ומבואר בתפארת יהונתן (עה"פ וירא) כי גם מה שאירע לו ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו, היה בזה טובה נפלאה ליעקב, כי אחיות היצר הרע הוא בגיד הנשה, וכל זמן שהיה זה, לא היה יעקב שלם בקדושה, ולא היה ראוי להקרא א-ל, אבל כאשר ניתק הגיד הנשה, ונטילה היינו פסיקה, אז חדל היצר הרע ממנו לגמרי, והיה שלם וקדוש וזכה להקרא א-ל, כי אז נפסק ממנו כח היצר הרע. וזהו שאמרו במדרש (ילקוט קלב) שאמר הקב"ה להמלאך עשית לכהן גדול שלי בעל מום, אמר לו לכבודך עשיתי ע"כ. והיינו שלטובתו של יעקב עשיתי, שעל ידי כך נקרא ישראל, ושוב הקב"ה קראו א-ל (מגילה יח). ע"ש. הרי לנו כי בסופו לא הוזק יעקב, כי ליל שמורים היה זה גם ליעקב.

ויש לומר דגם בזה היה מעשה אבות סימן לבנים, דבליל פסח נתעלו ישראל במצרים מדיוטא היותר תחתונה עד לגדלות היותר גדולה כידוע מדברי האר"י (פע"ח שער חג המצות פ"א). וכמו כן יעקב נתעלה בליל זה, שנתבטל ממנו יצר הרע עד שבא למדריגת א-ל, וכמו כן ישראל בליל זה יכנסו לשער הקדושה היותר עליונה.

*

ובגמרא (פסחים נו.) אמרו, ויקרא יעקב אל בניו וגו' (בראשית מט-א), בקש יעקב לגלות קץ הימין [שיחזיר ימינו לפניו, שהשיב אחר ימינו מפני אויב], ונסתלקה ממנו שכינה. אמר שמא חס ושלום יש במטתי פסול, כאברהם שיצא ממנו ישמעאל, ואבי יצחק שיצא ממנו עשו. אמרו לו בניו שמע ישראל [לאביהם היו אומרים] ה' אלקינו ה' אחד, אמרו כשם שאין בלבך אלא אחד כך אין בלבנו אלא אחד ע"כ. ולכאורה יש להבין במה נתיישב דעתו של אותו זקן במה שאמרו שמע ישראל, הלא גם הפחותים שבישראל הם מאמינים בני מאמינים ואומרים שמע ישראל, ואין בלבם אלא אחד, ואכתי יתכן שיהא פסול במטתו. ונראה על פי מה שכתוב בתפארת יהונתן (שם) דכח התאוה באדם בא על ידי הגיד הנשה, וכאשר ינתק הגיד הנשה בטל כח התאוה ואי אפשר להוליד. והנה היה ראוי ליעקב להוליד י"ג שבטים כמנין אה"ד, והיה אז אחדות השלם, רק על ידי נתיקת הגיד לא היה לו רק י"ב, עלמא פרודא. רק יעקב היה חולק את יוסף לשני שבטים, כמו שנאמר (שם מה-ה) אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, ובזה נשלם הי"ג שבטים ע"כ. [ונראה בכוונתו, שלא נתבטל כח ההולדה מיעקב לגמרי, שהרי אחר זה נולד בנימין, וזה היה אחר שנסע סכתה, ושהה שם י"ח חודש (מגילה יז), אלא שנחלש ממנו הכח, ולכן לא נולד לו רק בנימין ולא יותר].

ונראה עוד, דכיון דראוי היה יעקב להעמיד י"ג שבטים כמנין 'אחד', והרי בתוס' (בבא בתרא קכג.) כתבו בשם המדרש דתאומה היתה נולדת עם כל אחד ע"ש. (והוא בב"ר פב-ח, פד-ב). ואם כן ביחד עם התאומות היה ראוי להיות מספרם כ"ו כמנין 'הוי"ה', והשבטים לכשלעצמם הם מספר 'אחד', והיו רומזים ביחד על 'הוי"ה אחד'. אך על ידי התאבקות המלאך לא נולד לו כי אם י"ב שבטים, ולכן חילק שבט יוסף לשנים, להשלים מנין 'אחד'. ויתכן לומר כי גם עם מנשה ואפרים נולדו תאומות, ושפיר השלימו הם גם התאומות להיות מספרם 'הוי"ה אחד'. וזה אתי שפיר לפי מה שכתוב בפרקי דרבי אליעזר (פרק לו) דכולן נולדו תאומות, זווגן עמם, חוץ מיוסף שלא נולד זוגו עמו, שהיתה אסנת בת דינה ראויה לו לאשה ע"ש. ושפיר היו ביחד י"ג שבטים, עם י"ג תאומות.

[שוב] הראוני שבספר עין אליהו על העין יעקב (תענית יא.) כתב כן, שכמו שאמרו חז"ל שתאומה נולדה עם כל השבט, כמו כן עם מנשה ועם אפרים נולדו תאומות, כדכתיב (להלן מו-ב) את מנשה ואת אפרים, ואת אתי לרבות התאומות. וכתב בזה ליישב מה שהקשו המפרשים במה שלמדו (שם) מפסוק זה וליוסף יולד שני בנים בטרם תבוא שנת הרעב, והרי יוסף עוד לא קיים פריה ורביה שהיה לו רק שני בנים, ולהאמור אתי שפיר שנולדו לו גם בנות, וכבר קיים פריה ורביה ע"כ. (והובא במגדים חדשים פ' ויגש מא-ג). – גם

יפסיד דבר זה עצמו. ועל דרך זה היה ביעקב לפי רום ערכו, שרצה למנוע פן 'תגזול' בנותיך מעמי, ולכן הוחבא לברוח, בא לו עונש כנגד זה, שנגזלה אחר כך דינה מעמו, וכמבואר ברמב"ן (לד-ג) שחטאו של שכם בדינה היה גזל.

והנה בני יעקב התבוננו במה שבא לידו של בית יעקב מכשול כזה, הלא רגלי חסידיו ישמור, ועל כרחק בשביל שלא קיים ציווי ה' לצאת מארץ ההוא בלי שום חשבונות. על כן כאשר הם החליטו שיעיר שכם חייבים בעונש הריגה, לא עשו שום חשבונות, וקיימו קנאת ה' בלי פחד, ולא חששו על מה שעכרתם אותי להבאישיני ביושב הארץ. ולכן כאשר התרעם עליהם יעקב למה עשו כזאת, השיבו לו בניו שכדין עשו, ולא מוטל עליהם לעשות חשבונות, אלא הם צריכין לעשות מה שמוטל עליהם לעשות. ואמרו הכזונה יעשה את אחותינו, הלא כבר לקינו במעשה דדינה עבור שעשו חשבונות, ולא יצאו ביד רמה, וכי אנו רוצים שיעניש ה' אותנו עוד הפעם דוגמת העונש הראשון, אם הם חייבים מיתה, אין אנו חוששים משום דבר, ועשינו מה שהיה מוטל עלינו. ובאמת השומע לה' לא מפסיד, ויהי חתת אלקים על הערים אשר סביבותיהם ולא רדפו אחרי בני יעקב.

*

והנה להמליץ על יעקב אבינו במה שיצא מבית לבן בסתר, עיין בחתם סופר (שם קנו). מה שכתב בזה. ונראה דבאמת גם לבן תמה בזה על יעקב הצדיק, שכיון שהולך בציווי ה', למה נחבאת לברוח, ותגנוב אותי ולא הגדת לי, הלא אם זהו רצון ה', ואשלחך בשמחה ובשירים בתוף ובכנור (לא-כז). והשיב לו יעקב, כי יראתי 'כי אמרתי' פן תגזול את בנותיך (לא-לא). ולכאורה תיבות כי אמרתי נראים מיותרים. וכבר דברנו בזה (עיין שמן ראש ח"ג פ' ויצא עג.), כי חז"ל (מועד קטן יח.) אמרו ברית כרותה לשפתים, שיש כח בדיבור האדם שיתקיים מה שיוציא מפיו, עיין שם מעשה רב בפנחס אחוה דמר שמואל ע"ש. והנה יעקב כאשר קרא לנשיו רחל ולאה, להודיע אותם כי הוא רוצה לשוב אל ארץ אבותיו ולמולדתו, והתחיל לתאר לפניהם גודל הרמאות של לבן שהחליף את משכורתו עשרת מונים, וכמבואר בכתובים. בתוך הדברים הפליט פיו כי הוא ירא מלבן שעוד יגזול את בנותיו, כי מי יוכל לידע ברמאי מה שהוא עוד עלול לעשות. ואחר שהוציא דברים אלו מפיו, חשש ונתיירא מעתה באמת אולי יארע כן, כי ברית כרותה לשפתים, ועל כן לא רצה עוד להתראות בפני לבן, ויברח הוא וכל אשר לו, להנצל ממנו בעוד מועד.

ולכן כאשר שאלו לבן למה נחבאת לברוח ולא נטשתי, לנשק לבני ולבנותי. השיב לו יעקב דברים כהויתן,

יש לומר, שאף אי נימא דאפרים ומנשה לא נולדו עמהם תאומות, הרי מבואר ברש"י (לה-יז) ותאמר לה המילדת אל תיראי כי גם זה לך בן, שעם בנימין נולדה תאומה יתירה (ב"ר פב-ח). ואם כן נולדו ליעקב עצמו י"ב בנים עם י"ג תאומות, וחילק את יוסף לשתיים, כדי שיהיו י"ג שבטים, ושפיר הם עולים ביחד כמספר 'הוי"ה אחד'. וגם אי נימא דתאומה היתירה של בנימין השלימה התאומה שלא נולדה עם יוסף, מכל מקום יש לומר דאנו מונין גם דינה, ושפיר היה לו ביחד כמספר הוי"ה אחד].

ולכן אחר שאמר אפרים ומנשה כראובן ושמעון יהיו לי, ונשלם אצלו מספר הוי"ה אחד, ושרתה עליו רוח הקודש, רצה לגלות הקץ ונסתלק ממנו שכונה, חשש יעקב שמא יש פסול באחד מבניו או מבני יוסף, וחסר ממנו המספר הראוייה לשבטי י-ה. על כן אמרו שמע ישראל הוי"ה אלקינו 'הוי"ה אחד', יש אתנו הצירוף של הוי"ה אחד, וכשם שאין בלבך אלא אחד, שיהיו מספר השבטים בקדושתם כמספר אח"ד, כן אין בלבנו אלא אחד, ואין בנו שום פסול.

*

והכתוב מספר אשר אחר שבא חזרה מבית לבן, נתהוה בשכם המאורע עם דינה, ובני יעקב קנאו את קנאת אחותם והרגו כל זכר. ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אותי להבאישיני ביושב הארץ בכנעני ובפריזי, ואני מתי מספר ונאספו עלי והכוני, ונשמדתי אני וביתי. ויאמרו הכזונה יעשה את אחותנו (לד-ל). והיא פליאה כי הלא גם יעקב ידע למה עשו זאת שנקמו נקמת אחותם, ואף על פי כן היה סובר שלא היו צריכין לעשות כן להבאישיני ביושב הארץ, ואם כן מה השיבו לו בניו. וגם מה שאמרו הכזונה 'יעשה' את אחותנו, הוי להו למימר כזונה 'עשו' את אחותנו, בלשון עבר, שהרי כבר נעשה המעשה.

ונראה דהנה בחתם סופר (פ' ויצא קנו): כתב, תמיה על אבינו הזקן שאמר לו השם קום צא מן הארץ הזאת (לא-א), והיה לו לבטוח בה' ולילך ביד רמה, ולא כבורח בעקבה וברמיה, ולחשוש פן תגזול את בנותיך מעמי (לא-א). ואולי משום כן נגזלה דינה מעמו באותו הדרך ממש, וסביביו נשערה מאד, וה' הטוב יכפר עכ"ל. הרי לנו כי עבור שלא קיים יעקב דברי ה' ביד רמה, ועשה חשבונות לעצמו שטוב יותר כאשר יצא בסתר, על כן בא עליו עונש זה מה שנעשה עם דינה. וזה מוסר השכל איך יש לקיים דברי ה' תמיד בלי שום חשבונות, וגם כאשר נראה הפסד להאדם משמיעת דבר ה', לא יסתכל על זה, כי אין אדם שומע לי ומפסיד (דב"ר ד-ה). ולא עוד אלא מדה כנגד מדה ישולם לו, ומה שרצה להרויח בעוברו על דברי ה', סופו

בהשגחת ה' מידו המלאה והרחבה, ואם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו. אבל בפשוטי העם יש הרגשה, אשר אחר שה' לא מפריע לו חשבונותיו, הוא עושה הכל ביגיע כפיו, וכחו ועוצם ידו עושה החיל, אלא שביד ה' היה למנוע זאת ממנו. אבל אחר שה' עומד מן הצד, ונותן לו רשות להרויח, הרי זה יגיע כפו ומעשי ידיו. והממון הוא שלו בעצם, ויוכל לעשות ממנו מה שרוצה, ליהנות ממנו או להפסידו, ומי יאמר לו מה שיעשה בממונו.

ויען יעקב ויאמר ללבן כי יראתי 'כי אמרתי' פן תגזול את בנותיך מעמי, שהייתי ירא ממך בשביל שאמרתי והוצאתי מפי דברים אלו, פן תגזול את בנותיך, וכיון שאמרתי כן בדין הוא לירא ולפחד שלא יארע באמת כן. ולכן הגם שבטחוננו של יעקב בה' היה להפליא, מכל מקום חשש על דיבורו שהפליט, ואין סומכין על הנס במקום דשכיח היזקא. - וזה מוסר השכל איך יש להזהר ולשמור פתחי הפה, כי גדול כח הדיבור, וברית כרותה לשפתים.

*

לא כן הצדיקים, הם משיגים כי השתדלות האדם הוא רק מצד הגזירה, אבל כל מה שרוכש היא מתנת אלקים לידו. וכל פרוטה שבא לידו היא מיד ה', ועל כן הוא מחשיב גם פרוטות פעוטות ולא מזלזל בהם, כי זהו פרוטה מהמלך, ולא יבזבו גם בפכים קטנים, כי מתנה שהעניק לו מלך העולם חשובה בעיניו.

וכעת נחזור לבאר מאמרם שם (הולין צא). שצדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם, לפי שאין פושטין ידיהם בגזל ע"כ. ולכאורה הרי יש הרבה בני אדם שמשאם ומתנם באמונה, ונוהרין מלפשוט ידיהם בגזל, ואף על פי כן לא יחזרו אחר פכים קטנים, ולמה צדיקים חביב עליהם ממונם כל כך. ונראה דאיתא בגמרא (ברכות כ): אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם כתיב בתורתך (דברים י"ז) אשר לא ישא פנים ולא יקח שוחד, והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב (במדבר ו"ב) ישא ה' פניו אליך. אמר להם וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (דברים ח"י) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלקיך, והם דקדקו על עצמם עד כזית ועד כביצה ע"כ.

וכיון שהממון אינו שלו, אלא מתנת אלקים שמסר הממון בידו כדי לנצל אותם לעבודת ה', שכל מה שברא בעולמו לא בראו אלא לכבודו, על כן לעומת זה קל ממנו בעיניו לבזבו לצדקה או לשאר דברים טובים, כי חביבות ממונם היא רק עבור שזהו מתנת ה', ואם הם יכולים לכבד בזה את ה', לא נחשב בעיניהם גם הון רב. ואותו יעקב שחזר אחר פכים קטנים במסירת נפש, כאשר רצה לקנות חלקו במערת המכפלה, נתן לעשו כל מה שרכש בפדן ארם, והעמיד לו צבורין של זהב וכסף כמין כרי, ואמר לו טול את אלו (רש"י מו-ו).

וביאר הרה"ק רבי בונם מפרשיסחא זי"ע (הובא בקול שמחה פ' נשא), שאין הכוונה בזה, מה שמחמירים עליהם במצות, שהרי יש חומרות יותר גדולות שישראל קדושים מדקדקים בהם, אלא הכוונה הוא, מה שמחבבים ומחשיבים את מתנתו של הקב"ה, ומרוב אהבתם אליו הם מודים ומשבחים אותו אפילו בעד מתנה מועטת כזו, ומברכים על זה ברכת המזון, ושוה בעיניהם כאילו קיבלו מתנה גדולה מאד. והיינו כי חשיבות של מתנה יתכן על שתי אופנים, או שמקבל דבר גדול שערכה רב והוא שוה הון רב, וממילא יש לה חשיבות מצד החפץ. או שהדבר שהוא מקבל הוא דבר קטן בערכו, אבל זה ניתן לו מאדם חשוב, כגון חפץ של צדיק או אות מהמלך, ואז מצד הנותן יש ערך רב למתנה זו. ובני ישראל מברכין על כזית וכביצה, אף על פי שהוא דבר מועט בעצם, מכל מקום חשובה להם כהרבה מצד הנותן, ועבור זה נושא להם פנים ע"ש.

והנה אמרו (ברכות לה:): כל הנהנה מן העולם הזה בלא ברכה, כאילו גזול להקב"ה וכנסת ישראל ע"ש. והיינו כי לה' הארץ ומלואה (תהלים כד-א), ורק במה שמברך את ה' על מתנתו היא נכנס לרשותו, והארץ נתן לבני אדם (שם קטו-טז). וצדיקים אין פושטין ידיהן בגזל, אין הם נהנין אפילו הנאה קטנה מן העולם מבלי שיברכו תחלה את ה' על המתנה שהמציא להם, כי הם משיגין שכל מה שיש בידם היא מתנת אלקים. וזהו שאמרו צדיקים חביב עליהם ממונם, עבור שמחשיבין את הנותן, ומתנה מהמלך אין מזלזלין בו. וקאמר טעמא מאי, לפי שאין פושטין ידיהן בגזל, היינו שאינם נהנים משום דבר בעולם בלי שיתנו עליה ברכה להקב"ה, ולכן חביב עליהם כל פרוטה, וממונם חביב עליהם.

וכמו כן הוא בממונו של אדם, כולנו מאמינים בני מאמינים, אשר כל מה שרוכש האדם הכל הוא

הגליון הזה נתנדב על ידי			
לעילוי נשמת הרבנית הצדיקת מרת דנה ע"ה בת הגה"ק רבי חיים יהודה הלוי דייטש זצוק"ל - דומ"ץ מאקאווא אשת כ"ק הגה"צ אב"ד סאמבאטהעלי זצוק"ל נפטר ביום ערב חנוכה שנת תשנ"ג לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.		לעילוי נשמת הר"ר אליעזר ע"ה ב"ר שלום יוסף שטייף נ"ו נפטר כ"ט כסלו תשנ"ג לפ"ק ת.נ.צ.ב.ה.	
מוה"ר ר' שלמה צבי זינגער הי"ד לרגל השמחה השרויה כמעטו בהולדת בנו למול טוב	מוה"ר ר' שמעון ישראל רובין הי"ד לרגל השמחה השרויה כמעטו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' יואל ליכטענשטיין הי"ד לרגל השמחה השרויה כמעטו בהולדת בתו למול טוב	מוה"ר ר' יושע שטערן הי"ד לרגל השמחה השרויה כמעטו בהולדת בתו למול טוב
הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערווערקער הי"ו 347.243.1944			